

MENDEL

Mendelova
univerzita
v Brně

GREEN

časopis Mendelovy univerzity v Brně

4 / VII / 2015

**Gaudeamus
Brno 2015**

4

2
Rozhovor s naším
webmasterem

2

Úspěchy sportovců
MENDELU na Českých
akademických hrách

30

•
•
•
•
•
•

Za funkcemi příměstských lesů a řek ve městech v Oslu

Helena Lorencová, Jiří Schneider, Ivana Lampartová

V rámci projektu „Zvyšování povědomí a propagace významu funkcí lesů v krajině a přírodě blízkých koryt vodních toků v městském prostředí jako součást ekosystémových služeb povodí“ (akronym RaFA), podpořeného grantem EHP, vyjela skupina členů projektového týmu, v čele s hlavními řešiteli jednotlivých částí projektu (za funkce lesů – Jiří Schneider a za vodní toky – Ivana Lampartová) do Norska, s cílem navázat kontakty s norskými vědecko-výzkumnými institucemi a získat praktické zkušenosti s přístupy k vodním tokům ve městech a funkcím lesů.

Účastníci navštívili Norwegian Institute for Nature Research (NINA – Norsk institutt for naturforskning), což je přední norský institut pro aplikovaný ekologický výzkum se sídlem v Oslu, který zaměstnává na 190 odborníků po celé zemi. Zde se skupiny ujal David Barton, který je mimo jiné odborně zaměřen na posuzování vlivů na životní prostředí, ekonomiku

Řeka Akerelva, revitalizovaný areál na jednom břehu a běhové porosty na druhém představují efektivní využití potenciálu ekosystémových služeb, který říční prostor nabízí. Pro svoji přírodní i kulturní hodnotu je území vyhlášeno za přírodní park. FOTO: JIŘÍ SCHNEIDER

vodních zdrojů a ekosystémové služby. Představil aktivity NINA a praktické aplikace projektu OpenNESS. Jedním z jeho výstupů bylo i zvyšování povědomí občanů Osla o hodnotě ekosystémových služeb zelených a vodních prvků města. Druhá instituce byla Vista Analysis, což je poradenská společnost s hlavním zaměřením na ekonomický výzkum, analýzu politik, poradenství a hodnocení v oblasti územního plánování, sociálních otázek, změny klimatu, energetice a dopravě. Rasmus Reinvang, odborník na životní prostředí, urbanismus a regionální rozvoj provedl pracovníky FRRMS po revitalizačních

akcích ve městě a praktických ukázkách prezentace ekosystémových služeb vodních prvků veřejnosti.

Další inspirující ukázkou byla řeka Akerelva. Vytéká z jezera Maridalsvannet, které je zásobárnou pitné vody pro Oslo a její tok, než se dostane k moři, je pouze něco přes osm kilometrů dlouhý. Na této vzdálenosti klesne o více než sto padesát metrů. V celé délce protéká městem, ale její charakter se výrazně mění. K vidění jsou téměř přírodě blízké úseky, několikametrové vodopády, bystrinný charakter, zátoky upravené pro koupání i řeka jako vodní prvek architektonického řešení prostoru. K toku přiléhají budovy, jejichž využití se v souladu s vývojem města a jeho života změnilo z výrobních prostor na umělecké školy, sportovní kluby či kancelářské prostory. Jejich regenerace byla řešena citlivě, v souladu s Geniem loci říčního prostoru Akerelva.

V rámci „říční“ problematiky nelze opomenout ani ukázkou přírodě blízkého fragmentu lužního lesa, který je součástí městského parku Svartdalsparken na říčce Alna. Ta byla v době návštěvy rozvodněná a návštěvníkům parku pomáhali místní dobrovolníci překonat zaplavené cesty.

Poslední část návštěvy byla zaměřena na příměstské rekreační lesy Osla. Tvoří zelený pás, pokrývající kopcovitou oblast kolem města, zvanou Osloomarka. Kromě lesů a velkého množství jezer se zde nacházejí rozptýlené chaty, které si místní obyvatelé pronajímají na víkendy. Navštívená část Osloomarka představuje ukázkou přírodě blízkých lesů s pouze extenzivním lesním hospodařením až bezzásahovým režimem v rámci přírodní rezervace s rozlohou 12,5 km². Účelem této ochrany je zachování podstatné, relativně nedotčené části jehličnatého lesa spolu s druhy rostlin a živočichů, které jsou typické pro tuto část Osloomarka, a mají zvláštní vědecký a výchovný význam.

Pozoruhodné využití minimálního prostoru hned vedle dráhy metra (vlevo) u zastávky Hovinbekken. Mokřadní společenstva jako součást urbanistického řešení smíšených ploch s převažující úyrobni funkcí. FOTO: IVANA LAMPARTOVÁ

Odborná exkurze do Osla zprostředkovala účastníkům možnost poznat odlišný přístup jak k využití říčního systému ve městě, tak k zachování rekreačních zón a funkcí lesa i při očekávaném dalším rozvoji norské metropole. Poznatky i rozsáhlý

fotomateriál budou využity při zpracování populárně naučných knih a dalších výstupů projektu RAFA. Pracovníci Mendelovy univerzity se současně dohodli s norskými kolegy na pokračování spolupráce, která se uskuteční na jaře 2016 odbornou exkurzí v České republice.

Příměstské rekreační lesy v oblasti Østmarka mají přírodě blízký charakter, doplněný rekreačním mobiliářem a infrastrukturou. FOTO: JIŘÍ SCHNEIDER